

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „Koroški Slovenec“, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov: pol. in gospod. društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—.

Naš gospodarski položaj.

Naša država je podobna posestvu, na katerem gospodari več gospodarjev in vsak s svojim računom. Posestvo je močno zadolženo in tudi splošna gospodarska konjunktura ne baš najboljša, a tem gospodarjem ni nobene enotne volje, da krizi odpomorejo. Vsak teh gospodarjev rešuje posestvo na svoj način in drega drugega, naj štedi. Prvi gleda pa pri tem samo nase in na svoj obstoj in mu je za druge mar le v toliko, v kolikor koristi to njemu; drugi gleda počenjanje prvega in si misli: Boljši je, da pri takem gospodarstvu zaslužijo vsaj delavci, ki so moje skrbi najbolj potrebni. Tretjega pa komandirajo uradniki in pokoren sluga jim je. Tako posestvo se mora vedno globlje pogrezati v dolg, pomanjkanje mora postajati vedno večje in grozi mu — licitacija. In vendar je rešitev razmeroma enostavna: ti gospodarji naj se združijo in podredijo najzmožnejšemu, vsi naj štedijo in sicer najprej sami in naj vzamejo žrtev bornejšega življenja nase, pa bo gospodarstvo začelo zopet procvitati. Danes izgleda, kot da bi ti gospodarji niti ne hoteli rešiti posestva.

Toda pri tem velikem posestvu — državi — je tako, da imajo pravico do njega še drugi in da so gospodarji le upravitelji premoženja. Tako se zna zgoditi, da bodo pravi posestniki govorili strogo besedo.

Ni je še resne volje za sanacijo v naši Avstriji!

Zveza industrijalcev je izdala pred tednom okrožnico, v kateri energično zahteva znižanje javnih izdatkov. V času od leta 1926 do 1929 so narastli javni izdatki od 1600 milijonov šilingov na 2000 milijonov, stroški dežel od 700 na 840 milijonov. Leto 1930 kaže zvišanje državnih izdatkov na 2292 milijonov, to je za 43 procentov več od leta 1926. Zveza trgovcev je zavrnila zahtevo industrijalcev z mislijo, da je že dosedanje znižanje državnih izdatkov občutno zmanjšalo kupno moč konzumentov in tako bilanco trgovskih podjetij poslabšalo. Nadaljno znižanje pa bi vedlo do popolnega zastoja trgovine. Proti nadaljnjemu znižanju so se izjavili nadalje seveda vsi, ki bi bili s tem prizadeti, ker jim baje itak že nedostaje sredstev za primerno življenje. V okrožnici pa tudi zveza industrijalcev ni omenila ničesar, kako hoče sama v svojem delokrogu vršiti isto štedenje in poseči v različne upravne svete akcijskih družb, v ravnateljstva in v urade industrijskih podjetij. Končno je zavzela še država stališče k tej okrožnici in izjavila, da je sicer gospodarski položaj resen, vendar pa rastejo državni dohodki v obliki davkov in tabačnega monopola v zvišanju tobačnih cen. Pri tej svoji izjavi si je gotovo mislila, da je vse ostalo zadeva novo nastavljenega „Ersparungskomisarja“ dr. Loebella. Njegova je misel upravne reforme in za seboj ima zveznega kanclerja. V nekem članku je izjavil komisar: Avstrijski uradi zahtevajo, ako se jim naroči znižanje števila uradnikov za pet ljudi, deset novih. Pričakovati je, da jo bo izvedel radikalno, če se mu ne bo metalo polen pred noge. Seveda pa bo treba še presneto — pri nas pravimo — pljuniti v roke da bo obveljala njegova v stremljenju, da izenači državne dohodke z izdatki. Saj v strankah zaenkrat ni videti še nobene volje za podporo njegovega dela.

Najboljša ilustracija k naši trditvi so socialdemokratsko upravljane bolniške blagajne. V svrhu „podaljšane zdraviljenja“ se gradijo po vrsti vedno nova zdravilišča, bolnišnice in okrevalni domovi, ki požirajo strašanske vsote. Tako je naprimer postavila bolnišnica trgovskih nameščencev na Dunaju nedavno poseben zavod za pomoč pri porodih in izdala za zgradbo 3 milijone šilingov. Uprava je tako

Še ima Nemčija dovolj treznih Nemcev.

V Prusiji se je vršilo ljudsko glasovanje za razpust pruskega deželnega zbora. Nacionalistične stranke v Prusiji so stavile predlog in mu znale dobiti zakonito podlago ljudskega glasovanja. Njihov namen je bil ta, da se razpusti pruski deželni zbor predčasno in v novem zboru poostri boj proti socialdemokratom. Če bi bili nacionalisti pri glasovanju prodri, bi bila s tem zapečaten tudi usoda dosedanjih vodilnih politikov, katere drži kooperacija centra s socialdemokrati. Glasovanja se je udeležilo okoli deset milijonov Prusov, dočim se je z neudeležbo izreklo proti razpustu deželnega zbora šestnajst in pol milijona nemškega ljudstva. S tem je bil neuspeh nacionalistov očiten. Na dan glasovanja so se vršili v Berlinu močni poulični boji komunistov in nacionalistov s policijo. Osemnajst je bilo mrtvih. (Glasovanju je bilo značilno to, da so nacionalisti šli skupno s komunisti.) Izid je dokaz, da stoji ljudstvo v večini za sedanjimi voditelji in da radikalizem nacionalistov in komunistov še nima pravih tal.

Reforma avstrijske uprave. Izgleda, kot da se hoče proti jeseni res bolj štediti v državnem gospodarstvu, ki je bilo do danes vse prej kot pa gospodarsko. Listi prinašajo izjave zvezne-

draga, da plačujejo bolniki dnevno 38 šilingov, torej dražje kot v najdražjih zasebnih sanatorijih za najbogatejše. Tako draga je uprava bolnišnic, da se je izjavil nek izvedenec v socialno-zavarovanjskih vprašanjih: Biti v upravi domov bolniških blagajn je večja sreča kot glavni dobiček v loteriji. Sicer pa kažejo tudi slučajni naših koroških zavarovalnih in bolniških blagajn, da ne znajo štediti in upravljati premoženja, h kateremu prispevajo celi stanovi. Baš danes zida zavarovalni urad za koroške nameščence v kolodvorski ulici v Celovcu krasno palačo. Nameščenci pa plačujejo za mesečnih dvesto šilingov plače nad 30 šilingov mesečnega prispevka. In s kolikimi sličnimi slučajmi bi še lahko postregli!

To negospodarsko upravljanje narodnega premoženja rodi seveda tudi temu primerne sardove. Rakovo pot gremo. Rudokopi in velikanška industrijska podjetja na Erzbergu, v Bleibergu, v Hüttenbergu itd. odslavljajo delavce in ustavljajo obrate, autoindustrija — prej ponos naše države — se bori s silnimi težkočami. Tovarna Puch v Gradcu je te dni ustavila obrat, Daimlerwerke v Dunajskem Novem mestu so svoje obratovanje skrčili, Steyerwerke odslovile pred tednom 15 odstotkov vsega delavstva. Brezposelnost kaže vedno višje število, samo na Dunaju je letos 15.000 brezposelnih več od lani. Sama Koroška šteje 5468 brezposelnih. In to mizerijo v našem gospodarstvu bi lahko podprli še z nešteto drugimi dokazi. Če ne pride kmalu radikalna roka in poseže vmes trdo in neizprosno, bo končni zaključek ta, da bo ostalo v Avstriji samo še par uradov in zavarovalnic in bolniških blagajn. Ljudstvo pa bo prisiljeno v beračenje.

Nedvomno bodo te naše misli marsikateri obsojali in jim celo pripisovali protidržavne namene. Naj omenimo tem samo eno: V upravičenem strahu smo za našo zemljo in našo posest. In naša sveta pravica je, da to našo posest branimo proti vsakomur, ki jo nam name-rava iztrgati. In prav imajo kmetje, če odklanjajo vsak nasvet varčevanja, ki ga delijo ljudje, katerim samim ni do varčevanja. Štedenje z narodnim premoženjem pa bo znalo ljudstvo — če treba — tudi izsiliti.

ga kanclerja, da je odločno za reformo državnega upravnega aparata. Sam je bil glavar največje avstrijske dežele in ima tako upogled v celotni upravni obrat. Do danes so vršili različni uradi isto delo in so tako državni proračun nepotrebno obremenjevali. Jako kvarno je vplivala dolga pot inštanca, ki je preprečevala

Pri revmatičnih bolečinah vseh vrst so se Togal-tablete izbornobnesle. Mnogoštevilne zahvalnice o Togalu pri zastarelih boleznih, kjer nobeno drugo sredstvo ni več pomagalo. En poizkus prepriča! V vseh lekarnah. S 2,40. 1/1

rešitev prošelj in podraževala vso upravo. Naša država je danes splošno znana, da šteje brezštevilno uradov in sekcij. Lahko smo torej radovedni na nove vladne ukrepe v jeseni. Brezdvomno bi bil ta korak naše vlade lep vzgled tudi ostalemu gospodarstvu.

Kralj Aleksander o spremembi državnega sistema. V zadnjem času se je precej govorilo, da namerava Jugoslavija zopet uvesti stare razmere in dopustiti prosto politično delovanje različnih strank. Kralj Aleksander pa je te dni izjavil, da o kakih spremembah danes sploh ni govora. Jugoslovanska politika da je končno-veljavno določena in jasno usmerjena. Sedanji režim ni nikakor samo provizoričen. In če pride nekoč trenutek za spremembo, potem se bo ta izvršila samo tako, da bo nadaljevala sedanjo smer jugoslovanske narodne politike. Na povratek v ono staro škodljivo prejšnje stanje pa ni niti misliti.

Socialisti so zborovali.

Veliko je svet — predvsem socialistični — pričakoval od tokratnega dunajskega kongresa druge internacionale. Socialistični tisk je imenoval kongres „zgodovinski dan“ in napovedal veliko mobilizacijo socialističnih sil v Evropi. Sodrugji sami pa so morali po kongresu priznati, da imajo od njega samo eno korist, namreč da vidijo, kako slabotna in prazna je internacionala. Needinost socialističnih vrst je bruhnila na dan v vsej svoji odurnosti.

Najlepši dokaz needinosti je prineslo vprašanje razorožitve. Nastopili so z govori evropski socialistični voditelji ter navduševali za razorožitev. Narodi sveta naj položijo orožje in naj se objamejo v bratstvu. Tako so govorili na kongresu, dejansko pa se niti francoski niti belgijski niti angleški socialisti ne upajo staviti tozadevnih predlogov v parlamentih, kjer predstavljajo ali velike manjšine ali pa so celo na vladi. Stališče rajhovskih socialistov pa je itak znano, ko so z glasovanjem za gradnjo vojnih križark povzročili javen škandal v svetu. Angleški delegat je hladnokrvno izjavil, da brez mednarodnih garancij na razorožitev sploh ni misliti. Neka ironija je potem, da je kongres v resoluciji slovesno izjavil, da je mednarodni proletarijat močan dovolj, da prepreči vsako drugo vojno. Sicer pa tudi dunajski marksizem že leta sem organizira svoje bojne enote in razpolaga z dobro izvežbanimi in opremljenimi „republikanskimi varnostnimi četami. Naša država teh organizacij ni upala do danes razpustiti.

Kongres socialistov je stal tudi pod vplivom svetovne gospodarske krize. Govorilo se je o krizi kapitalizma in izražali se največji upi za bodočnost proletarijata. Kakšnih smernic ali navodil pa, ki bi kazale trenutno pomoč bedi, ki tako močno tare delavce, ni bilo slišati na celem kongresu.

Tudi glede Rusije ni vladalo na kongresu nobeno enotno mišljenje. Zastopniki zahodnih evropskih držav so zmernejši in računijo z

danimi dejstvi — v Angliji so ja celo na vladi in v Nemčiji jo podpirajo — medtem ko so bili zastopniki socialistov v vzhodnih državah bojeviti in revolucionarni. Eni so imeli najtoplejše besede za boljševiško Rusijo, drugi so jo odklanjali. Naposled se je kongres zadovoljil poslati ruskemu proletarijatu svoje pozdrave s pripombo, da komunizem za ostale države ni sprejemljiv. V posebno neprijetnem položaju so se nahajali naši socialisti, ker še ni dolgo tega, kar so sprejeli linški program in v njem zahtevo po diktaturi proletarijata. Resolucija na kongresu pa je hotela dajati socialistični internacionalni zavidanja vreden naslov, da je čuvarica demokracije.

Menda bo že tako s celim kongresom, kot je dejal angleški delegat, ki je zapustil dvorano z vzklikom: „Gospodje, z besedami še ni nič pomaganega!“ Kajti razum besed res ni bilo čuti ničesar drugega.

Politika zadnjih tednov.

Avstrija. V zvezi z dogodki pri Kreditnem zavodu so se pokazali neugodni vplivi v državnem gospodarstvu in za to so merodajni krogi menja, da dosedanji protiukrepi ne bodo zadostovali. V jeseni se izvede obsežna reforma, da se prišteje nadaljnih 60 milijonov. Občni zbor Kreditnega zavoda je bil klavern dovolj in je javnost razočaral. Poročalo se je o izgubi 140 milijonov šil. in da gre izguba delno na račun prekinitve trgovinskih zvez z nasledstvenimi državami. V upravnih svetih so se volili stari svetovalci. Industrijska zveza je izdala okrožnico in zahteva nadaljno štedenje države.

Nemčija. Narodna banka namerava ustanoviti nadzorni urad, ki bo kontroliral banke. Vlada izvaja nadzorstvo nad uvozom in izvozom deviz, da prepreči beg kapitala iz države. Iz bank se dviga denar v manjši meri, najemnine se plačujejo v neznatnih odstotkih, ker primanjkuje najširšim slojem gotovine. Tudi živila ljudstvo kupuje često na kredit. Med Ameriko in Nemčijo so se pričela pogajanja za posojilo in sicer namerava Amerika dajati posojilo v obliki sirovin in industrijskega materijala. Listi nadalje poročajo, da namerava Nemčija v svoji bodoči trgovinski politiki posnemati Avstrijo in zvišati carino. Vlada je uvedla v vseh nemških radio-oddajnih postajah dnevno po eno takozvano „državno uro“, da govorijo državni ljudstvu, poročajo o položaju in vladnih ukrepih. Prvi govor kanclerja Brüninga, v katerem je naglasil rešitev države iz lastnih sredstev, je vzela javnost mirno na znanje. Vlada namerava dalje izvesti radikalno znižanje cen s tem, da razveljavi vse cene, katere so določili karteli. — Hitler je bil poklican k Brüningu. Skupina hitlerijancev je posetila vojaško pokopališče na Krminu. Fašisti si jim pripravili pristrčen sprejem. — Brüning in Curtius sta pri pogajanjih v Rimu. (O izidu prihodnjic. Op. ur.)

Jugoslavija. Julij je bil mesec atentatov na železnicah, povzročenih po inozemskih emigrantih. V Zemunu je eksplodiral vagon brzega vlaka München—Beograd in sta tam našli smrt dve osebi. Druga eksplozija je bila na Jesenicah. Ravnateljstvo je odredilo, da se imajo inozemski vozovi zadržati pri vstopu v Jugoslavijo odklopiti in zameniti z jugoslovanskimi. Avstrija in Jugoslavija uvedeta tozadevno preiskavo. — Začetkom avgusta je požar uničil tovarno za dušik v Rušah. Tisoče vagonov gnojil je uničenih. Gasilcem se je bilo posrečilo, da so ubranili tri velike tanke, napolnjene z nafto in bencinom. Ta eksplozija bi uničila cele Ruše. Škoda je krita z zavarovalnino.

Italija. Med fašizmom in Vatikanom je nekako premirje. Mussolini namerava posetiti papeža. Potom okrožnice prefektom je poizvedoval po mnenju ljudstva. V Trstu so napadli fašisti furlanskega duhovnika in ga pretepli. Dne 14. julija je bil na meji ranjen miličnik Ziviani. Ker krivcev niso izsledili, so zaprli celo vas in domačine odvedli v ječo. Pred tedni so priredili svečanost požiga hotela „Balkan“ v Trstu.

Anglija. Tudi Angleži so pričeli varčevati. Znižali bodo plače in penzije, nadalje postavke za narodno obrambo, javna dela in socialne dajatve. Nadalje se zniža še brezposelna podpora in izdatki za šolstvo. Tako se hoče prištediti 100 milijonov funtov šterlingov in kriti državni primanjkljaj. Izgleda pa, da se bo bila še ljuta borba za postavke. Macdonaldu prorokujejo le še kratko dobo.

Nazaj k božji zemlji!

„Zemlja, kmet, te ne goljufa nikdar, če jo pridno in z ljubeznijo obdeluješ. Kakor ljubeča mati je, ki često za kazen odtegne neubogljivemu otroku kos kruha, da mu ga v naslednjem trenutku vrne z še večjo ljubeznijo. Šele, ko zavrže ti zemljo, te zavrže tudi ona!“

(Iz igre „Naša zemlja“, ki jo je spisal Štularjev Juri iz Šmihela.)

Ameriška tovarna pšenice.

V Zedinjenih državah in sicer v Montani se nahaja prava tovarna za pšenico z imenom „Campbell Farm Corporation“. Farma obsega 38.000 ha zemlje. Njen obrat je vzgled za „moderno“ kmetijstvo. Celotni način pridelovanja pšenice je urejen z uro v roki, vse je izračunano, mehanizirano. Farma prideluje samo pšenico brez menjave setve, vsako tretje leto zemlja počiva. Živine in posebej konjev farma ne pozna in tako seveda tudi ne gnojenja zemlje. Poslov nimajo, delavci so samo šoferji in mehanikarji, celotno delo vršijo stroji in samo tem služijo delavci. Med delovno sezono so stroji neprestano na delu, pokvarjeni stroji se izločijo in nadomestijo z novimi, poprave strojev se vrše ponoči, ko obrat počiva. Na vse zgodaj zjutraj stoji dolga vrsta poljedelskih strojev kakor vlak pripravljena na ukaz, da odvozi s hruščem na delo. Kurivo bašejo kar med vožnjo, saj krmijo samo z bencinom, čas južine si prištedijo s tem, da menjavajo osobje. In tako vršijo stroji delo od ranega jutra do poznega večera. Stroj orje in povlači, seje in požanje, mlati na polju in prevaža žito naravnost v velikanske železne tanke, kjer prevzamejo delo elevatorji. Odtod vozijo posebni tank-avtomobili žito v vagone. Farmar je predvsem trgovec, ki kalkulira in računa stroške in dohodke, špekulant je, ki zemljo obdeluje s stroji samo po konjunkturi in jo v slučaju zadostne ali celo prevelike množine starega žita in temu sledečega zastoja žitne trgovine kratkomalo pusti neobdelano. Če mu konjunktura nikakor ni povšeči, proda hladnokrvno zemljo in se preseli v mesto. Amerikanski farmar ne pozna tega tako svojevrstnega in pristrčnega razmerja, ki veže našega pravega kmeta z njegovo zemljo. Ker se farmar ni rodil na njej in iz nje, mu zemlja ni ne mati, ja niti mačeha. Ker je dovolj, z njo ne štedi. Zemlja pa mu odtegne, kar si on prištedi pri delu brez delavcev, s tem, da mu daje manjši hektarni pridelek. Nestalne gospodarske razmere, s katerimi je najožje zvezan, mu često onemogočijo obrestovanje v strojih naloženega kapitala. Danes se nahajajo v ameriških skladiščih še velikanske množine žita neprodane, cena je nestalna, strah pred bodočnostjo tira farmarja do prodaje in izselitve v mesto. Na njegovo mesto pa pride drugi, da poskusi novo srečo.

Amerika je tudi pri nas.

Brezdovomno se hoče ameriški način poljedelstva uvesti tudi pri nas. Seveda so tudi velike zapreke. Za nabavo strojev je treba velikanskega kapitala in naše banke nerade dajejo dolgoročno posojila poljedelcu in če, mu ga visoko obrestujejo. Obseg naših posestev je premajhen, zemlja je razdeljena v njive in te se nahajajo v nekompaktni legi, ja često razdeljene na več katastralnih občin. Pa v ljudstvu hoče biti vsaj ameriški duh in često se naši farmarji nočejo več imenovati kmete, marveč so rajši ekonomski in njihova misel o gospodarstvu močno sliči miselnosti ameriških farmarjev. Pa oblast in različne korporacije gospodarskega značaja jim hočejo iti na roko in radodarne so z novimi naslovi „Oekonomieratov“ in drugimi in tudi s premijami ne štedijo. Morda jih bo današnji čas nekoliko izmodril. Da bi naša sedanja doba ne bila dokazala, da zahteva od ljudstva globokega preokreta v mišljenju in dojemanju življenja na tej zemlji, bi se naša Evropa že močno amerikanizirala in ustvarila iz kmetiškega ljudstva rod trgovcev in špekulantov. Kajti zunanji blesk bi zakril notranjo praznoto, vabil bi in mikal še naprej. Dosedanji razvoj bi se vršil naprej, da bi ne bila zemlja — ta dosedaj še od nikogar upoštevana faktor — stavila svojih zahtev in prečrtala sedanji račun z dokazom, da je v svojem sestavu pogrešen.

Zemlja črta novi račun v gospodarstvu.

Bilo je v času, ko je postajal kmet svobodnejši na svoji zemlji in se je otreseel prejšnjih dajatev gosposki v roboti ali v naturalijah. Ves svet se je razgibal v duhu neke svobode; tako se je tudi gospodarstvo hotelo otresele slehernega varuštva od strani države in nadziranja po javnosti. Prvi korak v tako svobodo je vedel do razmaha trgovine in industrije; veletrgovine in velepodjetja v industriji so rastle kot gobe po dežju. V velikanskih množinah se je pričelo proizvajati najrazličnejše blago in po potrebi se ni prej nič vpraševalo, ker se jo je dalo tudi umetno ustvariti. Spomnili so se tedaj tudi zanemarjenega poljedelstva. Marsikatera senčna stran starega podeželskega življenja in gospodarstva se je morala umakniti boljšemu načinu. Tedaj je vstal v Nemčiji mož z drzno mislijo, da poseže tudi v gospodarstvo na polju in v hlevu. Vrgel je v svet misel, da je kmetijstvo podobno kemični tovarni, ki je samo precej komplicirana. Kot se je lahko posegalo z novimi izumi in patenti, v tovarne in se jih je preustrojilo, da je bil njihov donos višji, tako se da poseči tudi v kmetijstvo. Dolej je stalo človeštvo pred skrivnostjo življenja v zemlji, njeni živini, žitu, travi kot pred življenjsko uganko sploh. Ta mož je začel učiti, da zamore človek z dodatki kemičnih snovi določiti in pospešiti rast živine in rastline po načinu, kot se v tovarnah z večjo količino surovin izdela večja množina blaga. On je postal izumitelj umetnega gnojila in je načel tudi misel umetne prehrane. Gotovo se je nadejal, da je kmetijstvo tovarna, ki bo dajala z večjimi stroški tudi večje dohodke. Svet se je pod vplivom njegovih misli zazibal v upanje, da bo rastle kmetiški pridelek v neizmernost. Tovarne so začele izdelovati umetna hranila in gnojila, zemlja in posebej živina pa sta jih požirala. A čudno: Po kratkem izboljšanju teže in množine je sledilo padanje. Živina je dosegla neko velikost in težo, a jo je z nadaljnim pospeševanjem s pomočjo umetnih hranil zopet izgubila; zemlja je dajala najprej deseteri in dvajseteri pridelek a z še nadaljevanim umetnim gnojenjem je zopet skrčila svoje dajatve ali pa jih je docela ustavila. Gospodarjev se je lotilo neko nezaupanje do nadaljnih gospodarskih novotarij. Nastalo je močno nesorazmerje med kmetijstvom in ostalim gospodarstvom. Medtem ko so se množila industrijska in trgovska podjetja in je v njih rastle število strojev, osobja in blaga, se je moralo kmetijstvo ukloniti višjim zakonom. To nesorazmerje med gospodarskimi podcelotami, med zastojem kmetijstva in velikanskim povzdigom industrije in trgovine, je doprineslo svoj veliki del k današnji mizeriji vsega gospodarstva. Čimbolj je hotelo ljudstvo v gospodarstvu udeležiti svoje zakone, tembolj mora danes občutiti težo krivde na lastni koži. Kajti večni zakon je ta, da mora vse slediti višjim zakonom in služiti višjemu. Živa je postala ta beseda v kmetijstvu.

Gospodar zemlje je samo eden.

Zemlja ni tovarna, v kateri brnijo stroji in pojejo svojo večno pesem o denarju in o socialni bedi, zemlja ne bo nikdar služila trgovcu-špekulantu. Sicer ima tudi ona velikanske stroje, ki delujejo noč in dan in že dolga tisočletja in še mnogo več, a ti stroji so solnce in dež, toplota in svetloba, rosa in sneg. V zemlji in na zemlji rastejo živa bitja s svojimi življenjskimi zakoni, ki v ničemer ne sličejo računom podjetnikov in tovarnarjev. Gospodar solca in dežja, toplote in svetlobe, rose in snega, skrivnosti življenja in smrti — to je ja pravo bistvo kmetijstva — pa je samo eden in njegovi gospodarski računi so najbrž bolj v redu kot vsi drugi računi več ali manj razumnih svetnih ekonomov. On je dal svoje zakone solncu in dežju, toploti in svetlobi, življenju in smrti in človek jih ne bo spremenil ne s tovarnami in patenti, ne s programi in ne z revolucijami. Največji in najiminennejši zakon pa je položil v človeka, ki raste in se v znoju svojega obraza trudi na tej božji zemlji. Zato pa ga je tudi obdal z vso veličino svojega čudeža.

Oče naš, kateri si v nebesih!

Težka je njegova skrivnost in ne moremo je razumeti docela. Zato pa je ustvaril naravo, da priča o njem. Sredi njegovega sveta in res

na njegovi zemlji živi kmetiško ljudstvo. Lahko je temu ljudstvu kljub žalosti in trdemu življenju, dokler zna gledati k Njemu. Dotlej ne prodaja svoje zemlje in se ne izneverja svojemu poklicu, vse svoje življenje ljubi tako kot vso naravo okoli sebe. A težko — res težko — mu je ostati na tej božji zemlji in v tem svojem bogohotenem poklicu, če se izneveri Njemu! Svet vabi to ljudstvo in ga mami z najrazličnejšimi načini in s pravo rafiniranostjo, dokler ga ne premami. In ko se ljudstvo iztrga iz božjih rok, mu tudi ni več obstanka na lastni zemlji. Nemirno in bolno sili naprej od doma. Tu so torej zadnji vzroki prodaje zemlje in bega z grude! Izkoreninjeno iz božje zemlje beži ljudstvo z lastne grude kot sta bežala prva dva človeka iz raja v — svet. V človeštvu pa kljub zablodam in zmotam ostane še naprej neutrušena želja, ki se veča z razočaranji. Danes je želja po vrnitvi k Njemu, nazaj na Njegovo zemljo med človeštvom že močna precej. Seveda se kaže šele v prvih znakih. V okolici velikih mest raste na tisoče in desetisoče novih malih domov, ki naj bi sličili s svojimi malimi vrtovi in svojim življenjem domovom na deželi. Velemestno ljudstvo hoče zadostiti svoji želji po zemlji. V delavstvu je želja po lastnem koščku zemlje in svojem domu močnejša kot kedaj prej. Sedanja ljudstva štejejo dolgo vrsto mladinskih organizacij, ki sledijo notranjemu klicu in hočejo nazaj v naravo, na solnce in sveži zrak, na gore in na neoskrunjeno zemljo. Najrazličnejša imena nosijo in imena „Naturfreunde“ in „skavti“ sta šele dva. Če je to novo gibanje v ljudstvu globoko dovolj, potem bodo gotovo znali nekoč prislunhiti besedam skrivnostne narave in njihovi pogledi bodo začeli slediti pogledom žita na polju in rož na trati in drevja v gozdu.

Nazaj k božji zemlji, kmetiški rod!

Kmetiško ljudstvo! Okoli sebe pogledaj in videle boš, kako novi rod išče svežega zraka, ki ga diha vsa ta božja narava, da se ga nasrka v kri in duha kot žejni vode. Boš li ti, rod, hotel, da se izkoreniniš in postaneš brezdomovinski. Potem ti tudi „Heimatschein“, izstavljen od oblasti, ne bo hasnil mnogo, ker si res izgubil domovinsko pravico na tej božji zemlji! Zato rasti raje naprej v zdravje, korenini v svoji domači in božji zemlji, iz nje črpaj življenjski sok, poganjaj in brsti, cveti in umiraj, da boš dajal še več novega življenja sebi in vsemu človeštvu! Tako postane beseda največjega in najstarejšega rodu življenjski zakon še poznim rodovom in iz tebe naj človeštvo zopet dojamemo misel novega življenja!

DOMAČE NOVICE

Filip Jandl †.

Zavodnikov oče so umrli. Dješka korenina, ki je rastle globoko v hriboviti dješki zemlji, srkala življenjski sok iz nje in iz toplega dješkega solnca. Bogata zdravja je venomer dajala novega življenja družini, župniji in občini.

Dvainpetdeset let mu je bilo. Kratka doba in vendar v njej toliko uspehov! Oče je bil ne samo družini marveč vsej župniji. Cerkveni ključar, načelnik dješke posojilnice, občinski odbornik so bili njegovi naslovi, a še veliko obširnejši njegov delokrog. Da ga je spoštovala vsa okolica, je pokazala zadnja njegova pot. Spremljala ga je v obilem številu, ves občinski odbor z županom na čelu, učiteljstvo, šolarji, orožništvo in dolga vrsta duhovnikov. Iz Velikovca je poslala zastopstvo velikovška posojilnica, Zadružno zvezo v Celovcu je zastopal načelnik. Politično društvo je poslalo svojega zastopnika. Kondukt je vodil č. prošt Benetek z asistenco devetih duhovnikov, slovesno sv. daritev č. dekan Millela. Na grobu sta se poslovila od rajnega č. Benetek in domači župnik č. Trabesinger. Pogreb je bil kos oddolžitve za vse delo in ves dolgotrajni trud, ki ga je rajni oče doprinesel svoji ožji in širši družini. Z zastopstvom vred pa verujemo mi vsi, da bo dosedanjo njegovo skrb in trud nadomestil njegov očetovski blagoslov, ki ga bo rajni svojim izprosil pri velikemu Očetu. Zato ne žalujemo težko za njim, ker vemo, da nam bo oče ostal še naprej.

Naj počiva v miru v zemlji, katere skrivnosti je v svojem delu globlje spoznal kot mi! Iz zemlje pa naj raste naprej njegov rod, da bo še v petem in šestem kolenu pričal o očetu, ki je živel iz dela in zato ustvarjal poln in bogat sad.

Na veliko Gospojnico se vrši na Žihpoljah velik evharistični shod v prvi vrsti za boroveljsko, celovško in rožeško dekanijo. Glavni del shoda bo na praznik od šeste ure zjutraj do treh popoldne. Evharistični shod obeta biti lepa manifestacija združujoče vzvišene misli.

Železna Kapla — M. D. v Trnju. Romarski dnevi, t. j. cerkveni shodi pri Mariji Devici v Trnju pri Železni Kapli se bodo kakor dosedanja leta tudi letos slovesno obhajali in sicer dne 15. avgusta na praznik Marijinega vnebovzvetja dne 8. septembra, t. j. v torek na praznik Mar. rojstva in dne 13. septembra, t. j. v nedeljo na praznik Mar. Imena. Romarjem iz Podjune se naznanja, da bo vozil vse tri praznike poseben vlak in sicer ob 7. uri zjutraj iz Sinče vasi in pride ob 8. uri v Železno Kaplo. Red božje službe bo isti kot dosedaj. Na predvečer vsakega teh treh praznikov je ob ½3. uri pridiga in slovesen blagoslov. Ob praznikih je od 5. ure naprej priložnost za prejemanje sv. zakramentov. Ob ½7. uri je prva pridiga in sv. maša, zatem so zaporedoma sv. maše. Ob 9. uri je slavnostna pridiga in slovesna služba božja, potem še tiha sv. maša. Popoldan ob 2. uri je slovesna popoldanska služba božja. Povabljeni ste vsi častilci Marije Device v Trnju od blizu in daleč. Posetite vse tri dneve v lepem in obilnem številu našo romarsko cerkev s svojim obiskom.

Celovec. (Poroka.) V soboto dne 1. avgusta se je poročil v tukajšnji stolni cerkvi uradnik Tomo Wieser, rodom iz Slovenjega Plajberka, z gospodično Moser z Zilske Bistrice. Mlademu paru želimo v novem stanu obilo sreče in blagoslova!

Suha. (Odgovor dopisniku „Freie Stimmen“.) V „Freie Stimmen“ se je v drugi julijski polovici nekdo na izredno sirov način obregnil ob osebo č. g. provizorja dr. Franca Zeichna z namenom, da ga pri nas že vnaprej očrni in mu otežkoči njegovo službo med nami. Že s sprejemom smo hoteli dokazati, da novega provizorja cela fara spoštuje in ljubi in da se ga bo oklenila kot očeta. Danes pa izjavljamo svoj ogorčeni protest dopisniku „Freie Stimmen“ in zahtevamo, da javi svoje ime, ker se je drznil govoriti v imenu vseh. Če sam tega noče storiti, mu hočemo dokazati v listu, da ima ljudstvo do svojih duhovnikov večje spoštovanje kot si to misli oni, ki hoče zastopati naše interese za drag denar. Občinski in župnijski odborniki.

Iz Roža. Suša je. Ne samo v žepih, marveč tudi na polju. Celo stari vremenski preroki so letos odpovedali. Ni hotelo biti dežja, četudi so bili vrhovi zaviti v meglo in je imel Dobrač svoj temni klobuk brez vrvice; na gnoju so rastle gobe, petelini so peli tudi zvečer, zjutraj ni bilo rose, ženske so izvenredno veliko klepetale, samo dežja ni hotelo biti. Tako pri nas skoraj ne bo nič otave in je tudi druge krme manj kot prejšnja leta. Žito je vsled suše prehitro dozorelo, sadje, posebno hruške so trpele. Kar je pustila suša, to je uničil še podjed. Tako da se bojijo ne samo v mestih marveč tudi že pri nas na deželi letošnje jeseni. Koliko posestnikov bi bilo potrebnih zasilne podpore, katero je delil iz zveznega prispevka deželni kulturni svet! Želimo pa, da gospodje objavijo način in obseg razdelitve po krajih in posestvih, ker se čestokrat sumi, da pri razdelitvi ni bil odločilen samo obseg obdelanega polja marveč tudi drugi vidiki. Potem bomo tozadevno pomirjeni.

Sele. (Spet o medvedu.) Lani nam je raztrgal medved 60 ovc in ni ga bilo mogoče zaslediti in prekiniti njegovo zločinsko delo. In že so našli sedaj zopet nove sledove, da je zverina zopet na delu. Kot da bi hodil k nam na sezono! Posestniki imajo strah, da jim ne bi prizadel toliko škode kot lani. Pa pravijo z neko ironijo, da prihajata sedaj dva medveda, prvi kosmat in iz Jugoslavije in drugi na dveh nogah in z aktovko. Ta pa je iz Borovelj.

Djekše. (Sreča v nesreči.) Predzadnji ponedeljek je pri nas zopet divjala huda nevihta. Še ni davno tega, ko smo poročali o zadnji in po njej povzročeni škodi. Tokrat je udarila v skedenj pd. Velha, šla skozi hlev in tam ubila kravo. Par minut prej je bila v hlevu tudi kravarica in da bi bila prisotna, bi šlo njej za življenje. Tik poleg hleva ima gospodar spravljeno seno in da bi bila strela užgala, bi nastal požar, ki bi uničil tudi sosednje stanovanjsko splotje. — Tako smo že vajeni rudečega petelina, da smo stalno na straži, posebno pa naši vrli gasilci. Tako je pred kratkim gorel v so-

sednji fari sv. Urha Grössingerjev skedenj in naši gasilci so bili takoj na mestu in dobro vršili svojo gasilsko službo. Požar je nastal najbrže po neprevidnem kajenju.

Sveče. (Smrt.) Dne 30. p. m. smo pokopali Ledrarco na Sali, katera je umrla nagle smrti. Svoje življenje je dala za življenje petega otročka. Rajna je bila stara komaj 34 let in pridna ter obče priljubljena gospodinja. To je dokazala tudi velika udeležba občinstva, ki jo je spremljalo na zadnji poti. Domači g. župnik so se v ganljivih besedah poslovili od rajnice in domači pevci so ji zapeli v slovo „Vigred se povrne“. Naj počiva v miru!

Z mavho na potovanju. Zvezni prezident je odlikoval orožnike, ki so sodelovali pri bojih pred glasovanjem. — Na Dobraču se je ponesrečil nek dunajski dijak, ki je v družbi dveh sošolcev zgrešil pot in zašel v skale. Padel je 30 metrov globoko in obležal. Odpeljali so ga v beljaško bolnišnico. — Na cesti ob postaji Lipa—Rožek je zavozil trgovec Wohlgemut iz Št. Vida z železničarjem Petzom na motornem kolesu v brzojavni drog. Nezavestna sta ležala ponesrečenca celo noč na cesti in šele proti jutru so ju našli. — Pri popravi strehe vetrinjskega samostana se je smrtno ponesrečil delavec Valentin Schellander. — V Celovcu se je ustrelil brat komunističnega voditelja Rok Kersche. Po izjavah njegove žene so ga tirali v smrt sobotni komunistični izgredi. Družina je pri pogrebu zavrnila venec, darovan od komunistov. — Pri kopanju v Dravi je utonil petnajstletni Pečnikov sin iz Zagorij pri Medgorjah. Z desko je plaval v Dravo, izgubil tla in valovi so ga potegnili v vrtinec. Mrtvega so potegnili iz reke. — Dješka občina razpisuje mesto babice. Prošnje je vložiti pri občini do 1. septembra. — Jugoslovanskemu konzulatu je dodeljen za konzula legacijski svetnik dunajskega poslanstva Niko Vulovič.

GOSPODARSKI VESTNIK

Pomoč gozdarskim delavcem.

Pri pogajanjih za novelo zavarovanja brezposelnih je vlada sprejela predlog, da se določi svota 600.000 šil. za brezposelne gozdarske delavce. Vendar se bo dala ta svota na razpolago samo onim deželam, ki prevzamejo tretjino vseh tozadevnih stroškov. Koroška deželna vlada je na svoji zadnji seji z dne 29. julija sklenila, da prevzame tretjino stroškov za brezposelno podporo gozdarskim delavcem. Tako bodo sprejeli podporo brezposelni delavci za oktober, november in december.

Tozadevni odlok ministrstva za socialno oskrbo se glasi: Za podporo pridejo v poštev samo poklicni gozdarski delavci, ki so brezposelni in so je posebno potrebni. Poklicni gozdarski delavci pa so oni, ki so bili zadnjih pet let v gozdarskih velepodjetjih zaposleni. Ti naj se javijo pri uradih za brezposelne ali pa pri občinskih uradih. Prošnje pregleda in njihovo rešitev določi posebna komisija, katera bo pridružena industrijski okrajni komisiji. Komisiji bo predsedoval poslevodeči uradnik okrajne industrijske komisije in tvorila jo bosta še po dva zastopnika delodajalcev in delojemalcev in zastopnik dežele. Po komisiji določena podpora se bo plačevala po deželni vladi potom pošt-nohranilnega urada. Najprej se izplača podpora začetkom oktobra in sledeča dva meseca. Termin za prvo prijavo je 31. avgust.

Opozarjamo na ta novi odlok ministerstva že danes in bomo tekom tednom priobčili tudi potrebne podrobnosti.

PROMESE

na gradbene srečke (Baulose) izdaje 1926

Žebiranje 15. avgusta. Cena S 6.—

Glavni dobitek S 150.000

J. PROKOPP

BADEN, N.-Oe., Hauptplatz Nr. 17.

Zvišani diskont Narodne banke in občinski krediti. Večina avstrijskih občin ima najeta pri Narodni banki večja kratkoročna posojila. Za te bodo morale občine plačevati izdatno višje obresti, kar pomeni novo težko obremenitev

občinskih proračunov. Kolika je ta zadolžitev, priča nedavna statistika Narodne banke, ki kaže, da uživa pri njej kratkoročne kredite od 4386 vseh avstrijskih občin 2104, od 71 velikih občin pa kar 69. Skupna višina teh kreditov presega 120 milijonov šilingov. Vprašanje občinskih posojil bo postalo brezdvomno eno najvažnejših in najspornejših vprašanj naše notranje politike. Za njegovo rešitev imajo stranke različne načrte. Največ zagovornikov ima načrt, da prevzame te kredite Dunajski hipotekarni zavod in jih spremeni v dolgoročna in nizko obrestovana posojila. Proti njemu so predvsem pristaši Landbunda, ki se boje, da bi bili s tem oškodovani deželni hipotekarni zavodi, ki podpirajo predvsem kmečko prebivalstvo v sedanji težki krizi s hipotekarnimi posojili. V novem slučaju bi namreč zadolžna pisma ne našla več toliko kupcev. Dunajski socialistični občinski svetniki so radi tega odpora zagrozili, da odložijo svoje funkcije, če bo vlada samo upoštevala zahteve podeželskih krogov. Sporazuma do danes še ni.

Velesejem „Ljubljana v jeseni“ obeta nuditi velike zanimivosti. Zanimanje vlada predvsem za kmetijsko razstavo, združeno s sejmom. Razstava bo obsegala sledeče pridelke: vino, sir, jajca, med in zelenjad. Vsa slovenska mesta bodo razstavila obilico tvarine, ki bo omogočila jasen zgodovinski in zemljepisni pregled slovenskih mest. Nekaj povsem novega bo razstava novodobnega gospodinjstva, ki bo dala mnogo pobude in pouka gospodinjam. Tudi letos bo otvorena higijenska razstava, ki je živa pridiga o naših grehih na narodnem zdravju. Poleg vsega bo še obrtna in industrijska razstava; 6. in 9. septembra se bodo vršile operne in dramske prireditve na prostem in vmes se vrši veliki koncert 2000 pevcev na Kongresnem trgu in sicer bodo predvajali poleg umetnih Lajovičevih in Adamičevih skladb tudi narodne pesmi. Med njimi menda dve koroški. Jugoslavija je dovolila polovično vožnjo in Avstrija četrtinski popust. Velesejske legitimacije dobite v upravi našega lista za ceno 3,75 šil. Obenem preskrbimo velesejski vizum.

Celovski trg. Pšenica (100 kg) 30—32 S, rž 29—31, ječmen 21—23, oves 28—30, ajda 35—40, koruza 20—22, krompir 20—30, sladko seno 10, kisle 6, slama 8 šilingov. Živinski trg: voli živa teža 1—1,20 za kg, klavne krave 0,60 do 0,80 S, plemenske 1,10—1,20, prašiči 1,20 do 1,40, plemenski 1,50—1,70.

Borza. Dunaj, dne 12. avgusta 1931. Dinar 12,57; marka —,—; čehoslov. krona 21,03; lira 37,185; pengö —,—; zloty 79,44; švic. frank 138,65; franc. frank 27,99; špan. pesetas 60,30; angl. fund 34,505; dolar 709,95 šilingov za 100 komadov.

Zadružništvo in posojila.

Moderna doba je uvedla v gospodarstvo nov in izredno značilen element: posojilo. S tem nočemo reči, da prej posojil ni bilo, pač pa, da se še nikdar ni toliko gospodarilo in „izgospodarilo“ na podlagi posojil. Ustroj modernih podjetij je tak, da tvori glavni del osnovne in obratne glavnice ne več lastni kapital mar-

več tuji, izposojeni denar. Bančno gospodarstvo, ta glavna žila modernega obratovanja, je basirano povsem na posojilih. V banko vlagajo denar in banka ga posoja naprej. Njen dobiček je v višjih obrestih danih posojil. Celotno narodno gospodarstvo je danes v svojih delih najožje vezano. Industrija, obrt, trgovina in banke tvorijo pravi organizem, v katerem je bolezen enega dela bolehanje celega telesa. Dele tega gospodarskega telesa pa veže predvsem kredit. In ker pada danes medsebojno zaupanje, se trga vez.

Celo že kmetu narekuje doba danes gospodarjenje s posojili. Baš modernega ekonoma na deželi dičijo krediti. Pravi gospodarji imenujejo te kredite „dolgove“. In kdor gospodari samo z lastnim kapitalom, se ga danes smatra za nazadnjaškega. Kaka je nevarnost v jemanju posojil, dokazuje naša doba najbolj. Velika je zasluga zadružništva, da je kmetijstvo sprejelo moderno misel kreditnega gospodarstva z utemeljeno previdnostjo. Bankam je pri dajanju posojil merodajna bolj številka, datum, procentna mera, višine posojila. Prava zadruga pa stopi v stik s človekom, ki hoče posojilo, in meri njegove moralne vrline in način njegovega gospodarjenja bolj kot številke in datum. Tako je zadruga eminentno vzgojnega značaja za vse ljudstvo. So seveda tudi slučajni, da zadruga — bodisi denarna ali blagovna — z nepredvidnim in kratkovidnim izposojevanjem ljudstvo naravnost demoralizira. Zaključek takega zadružnega poslovanja je ta, da se najprej uniči zadruga sama in potem spravi v nevarnost še one, katerim je nepredvidno izposojala. Torej doseže zase in za druge baš nasprotni namen, kot si ga je želela.

Največja dobrota zadrug je, da gledajo pravi zadružniki za vsem gospodarstvom vedno zopet človeka, ki gospodari. Lahkomišeljno zadolževanje, posojila za negativne cilje, neredno gospodarjenje, pomanjkanje odgovornega čuta, to so znaki propadajočega gospodarstva, a imajo svoje korenine v človeku. Zadruga pa uči ljudstvo razumno gospodariti in vzgaja narod v dobrega gospodarja!

Ta naloga je zadrugam danes dana v podvojeni meri. Kajti največja ironija naše dobe je ta, da se vedno zopet govori in piše o gospodarstvu in gospodarjenju, dajejo se najlepši nasveti in nauki. Ljudstvo pa danes ne ve več, kaj se pravi „gospodariti“. **Gospodarstvo ni denar in ne žito in ne banka in ne trgovina**, ker ti ne gospodarijo. Človek ustvarja vse to, on gospodari s svojim razumom in s svojimi rokami. Pa vprašujejo, li bo šiling padel. Seveda bo moral pasti, če bo v ljudstvu padlo zaupanje v njega, zaupanje v uspeh lastnega dela.

Tod je danes dobršen delokrog našim zadrugam, da ohranjajo v ljudstvu zaupanje v svoje delo s tem, da same dobro gospodarijo. Tudi pri posojilih! Ob njihovem vzgledu bo rastlo ljudstvo in se učilo, da gospodarstvo ni špekulacija in brezciljno delo, marveč delo, ki ga vršimo z jasnim čutom odgovornosti, z jasnimi cilji in s polnim zaupanjem v uspeh. Narod mora biti gospodar in dobro bo njegovo gospodarstvo!

Ljubiti svoj narod je krščanska dolžnost!

RAZNE VESTI

Mesto z 200.000 prebivalci lahko uničijo vojna letala v pol ure. Nedavno so se vršile ob francosko-belgijski meji značne vaje francoskega vojnega letalstva. Vajam je prisostvoval maršal Petain. Službeno poročilo, ki je izdano o vajah, naglašja, da so letalske vežbe pokazale, da je mogoče mesto, ki šteje 200.000 prebivalcev, z bombnimi letali v pol ure porušiti do tal. Bodoča vojna bo vsekakor strahovita.

Atej in sin.

Sin: Pomislite, nocoj se mi je sanjalo, da ste mi podarili 100 šilingov.

Atej: Tako? Pravzaprav precejšnja svota — no pa le obdržaj jo!

Kranilnica in posojilnica pri Devici Mariji na Jezeru v Brevaljah,

Mežiška dolina, Jugoslavija

se priporoča vsem,

ki imajo trgovske zveze z Jugoslavijo, za usakovrstne denarne transakcije.

Denar se tudi lahko varno naloži pod ugodnimi obrestmi.

Uradije se vsak delavnik.

Na vprašanja se odgovarja brezplačno.

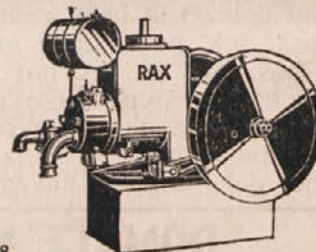
103

VINCENC KRENOS

izprašani podkovni in kovaški mojster za vozove, trgovanje s stroji,

LOGA VAS, POŠTA VELDEN AM WÜRTHERSEE

Prodaja najbolj znanih bencinskih motorjev „Rax“ po originalnih tovarniških cenah. Strojnikovski nasveti in pojasnila zastoj.

108

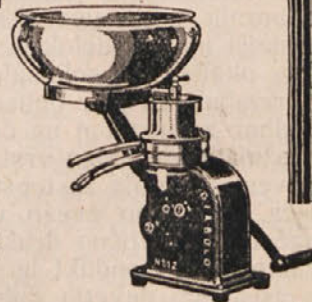
Jedilne gobe kupuje proti takojšnjemu plačilu za svojo sejmsko stojnico na Dunaju **Reinsdorff v Pliberku.**

117

DIABOLO SEPARATOR

Orig. Švedski posnemalniki nedosegljivi v posnemanju in trpežnosti

DIABOLO
Ročne mlekarnice
brzoparilniki,
šivalni stroji,
pralni stroji,
gnojnične pumpe
in sodi

Zastopniki povsod!
Zelo ugodni plačilni pogoji!

Zahtevajte brezplačne prospekte ali neobvezen obisk našega zastopnika!

DIABOLO SEPARATOR,
Wien VI.,
Gumpendorferstr. 14

Zastopnik za Podjunsko dolino: **Josip Zirgoj Globasnitz 16**

116

HENKEL'S

AAA

putzt und scheuert alles!

Hergestellt in den Persil-Werken